

LIETUVOS VALSTYBĖS ISTORIJS ARCHYVAS

FONDAS NR. 80 (SA)

UKMERGĖS PILIES TEISMAS

ВИЛКОМИРСКИЙ ГРОДСКИЙ СУД

**PILIES TEISMO TVIRTINAMŲJŲ AKTŲ KNYGŲ; DEKRETŲ, PIRKIMO-PARDAVIMO
AKTŲ, DOVANOJIMO, ĮKEITIMO, SKOLŲ IR LAIDAVIMO RAŠTŲ; TAIKOS
SUTARČIŲ, ĮGALIOJIMŲ, LIUDIJIMŲ, SKUNDŲ, ĮVEDAMŲJŲ RAŠTŲ Į TURTO
VALDYMĄ, ŠAUKIMŲ Į TEISMĄ IR VAZNIŲ LIUDIJIMŲ APIE JŲ ĮTEIKIMĄ,
PRIESAIKOS AKTŲ IR KT. DOKUMENTŲ APYRAŠAS NR. 2**

CHRONOLOGINĖS RIBOS: 1581-1823 m.

PAŽYMA APIE UKMERGĖS PILIES TEISMO FONDĄ NR. 80 (SA)

2026-03-10 Nr. A7-

Vilnius

I. INFORMACIJA APIE FONDO SUDARYTOJĄ

Informacija apie archyvo saugomą fondą Nr. 80 (SA) „Ukmergės pilies teismas“ buvo pateikta Lietuvos valstybės istorijos archyvo 2009 m. balandžio 28 d. pažymoje Nr. A7-19.

II. DOKUMENTŲ SUTVARKYMAS

Bendrosios žinios apie fondo dokumentus

2026 m. sudarytas naujas fondo Nr. 80 (SA) „Ukmergės pilies teismas“ apyrašas Nr. 2. Apyrašo bylų dokumentai buvo naujai aprašyti ir kiekvienai bylai sudaryta nauja atskira antraštė lietuvių ir rusų kalbomis. Tvarkant apyrašą nutarta, kad bylą Nr. 22, kurią sudarė Baltarusijos TSR centrinio valstybinio istorijos archyvo filialo Gardine saugomų Ukmergės pilies teismo bylų apyrašas būtina šbraukti iš apyrašo Nr. 2 apskaitos vienetų ir įdėti į fondo bylą. Taip pat šio apyrašo raidinei bylai Nr. 12a buvo suteiktas Nr. 13. Dėl to pasikeitė apskaitos vienetų apyraše Nr. 2 kiekis, o dalis jo bylų (nuo Nr. 12a iki 21) gavo naujus inventorinius numerius.

Po pertvarkymų fondo Nr. 80 (SA) „Ukmergės pilies teismas“ apyraše Nr. 1 yra 261, o apyraše Nr. 2 – 22 apskaitos vienetai.

Iš viso Ukmergės pilies teismo fonde Nr. 80 (SA) yra 283 apskaitos vienetai, kurių chronologinės ribos 1581-1823 m.

Ukmergės pilies teismo tvirtinamųjų aktų knygų; dekretų; pirkimo-pardavimo aktų, dovanojimo, įkeitimo, skolų ir laidavimo raštų; taikos sutarčių, įgaliojimų, liudijimų, skundų, įvedamųjų raštų į turto valdymą, šaukimų į teismą ir vaznių liudijimų apie jų įteikimą, priesaikos aktų ir kt. dokumentų apyrašas Nr. 2.

1968 m. iš XVIII-XIX a. Ukmergės pilies teismo aktų knygų ir iš XVI-XIX a. aktų pabirų bei pavienių dokumentų, susijusių su šio teismo teismo veikla, buvo sudarytas fondo Nr. 80 (SA) „Ukmergės pilies teismas“ apyrašas Nr. 2. Jame buvo įrašyta 21 byla.

1970 m. fondo Nr. 80 (SA) apyrašą Nr. 2 papildė 1 byla. Tai buvo 1951 m. sudarytas Baltarusijos TSR centrinio valstybinio istorijos archyvo filialo Gardine saugomų Ukmergės pilies teismo bylų apyrašas.

Iš naujo pertvarkyti fondo Nr. 80 (SA) apyrašą Nr. 2 nutarta, norint ištaisyti jame pastebėtus bylų aprašymo trūkumus ir netikslumus. 2026 m., sudarant naują fondo Nr. 80 (SA) „Ukmergės pilies teismas“ apyrašą Nr. 2, buvo atliktas: bylų kiekio ir fizinės būklės patikrinimas; bylų priklausymo fondui nustatymas; dokumentų chronologinių ribų nustatymas; naujų dokumentų antraščių lietuvių-rusų kalbomis sudarymas ir naujų numerių daliai apyrašo bylų suteikimas.

Tvarkant apyrašą nutarta, kad byla Nr. 22, kurią sudarė Baltarusijos TSR centrinio valstybinio istorijos archyvo filialo Gardine saugomų Ukmergės pilies teismo bylų apyrašas būtina šbraukti iš apyrašo Nr. 2 apskaitos vienetų ir įdėti į fondo bylą. Taip pat šio apyrašo raidinei bylai Nr. 12a buvo suteiktas Nr. 13. Dėl to pasikeitė apskaitos vienetų apyraše Nr. 2 kiekis, o dalis jo bylų (nuo Nr. 12a iki 21) gavo naujus inventorinius numerius.

Apyrašo bylas sąlyginai galima suskirstyti į dvi dalis. Vieną dalį sudaro: Ukmergės pilies teismo tvirtinamųjų aktų knygos. Kita apyrašo Nr. 2 bylų dalis - tai įvairaus tipo tarpusavyje nesusijusių dokumentų pabiros ir pavieniai aktai.

Tvirtinamųjų aktų knygas sudaro su privačia nuosavybe susiję dokumentai: testamentai, nekilnojamojo arba kilnojamojo turto pirkimo–pardavimo arba keitimo sutartys; dovanojimo raštai, paskolos, ir kt. Šie įrašai pilies teismo knygose turėjo tokią pat juridinę galią, kaip ir notarine forma patvirtinti dokumentai.

Daugumą suformuotų iš dokumentų pabirų apyrašo Nr. 2 bylų sudaro nuorašai iš Ukmergės pilies ir žemės teismų knygų. Svarbu pažymėti, kad didesnės apimties iš pabirų suformuotoms byloms sudarytos bendros antraštės, kuriose surašyti jas sudarančių dokumentų tipai, institucijų pavadinimai, asmenvardžiai ir kt.

Nefondinių bylų apyraše nerasta. Apyrašo Nr. 2 dokumentų fizinio stovio ir datų ypatybės yra nurodytos apyrašo lentelės pastabų skiltyje. Dalis Ukmergės pilies teismo bylų yra blogo fizinio stovio ir jas būtina restauruoti: jos neturi viršelių, neįrištos, aptikta daug suplyšusių lapų. Tai pat yra bylų, kurių lapai yra sutrūniję, o dokumentų tekstas visiškai išblukęs.

Didelė dalis apyrašo dokumentų parašyti lenkų kalba, tačiau yra aktų parašytų rusėnų, lotynų rusų ir jidiš kalbomis. Daugelis dokumentų yra patvirtinti įvairių institucijų antspaudais. Tvarkant apyrašą Nr. 2, sudarytos naujos bylų antraštės lietuvių ir rusų kalbomis, tiksliau nustatytos bylų chronologinės ribos bei lapų kiekis.

Iš viso į fondo Nr. 80 (SA) Ukmergės pilies teismo apyrašą Nr. 2 įrašyti 22 apskaitos vienetai, kurių chronologinės ribos 1581-1823 m.